

MASARYK MEMORIAL INSTITUTE

nový domov 2.0

Canada's Czech and Slovak Newsletter published by
Masaryk Memorial Institute.
Zpravodaj Čechů a Slováků v Kanadě.

Issue 62 / August 2026

Masaryk Memorial Institute is a Canadian non-profit organization based in Toronto, Ontario that has been serving Canadians of Czech and Slovak origin since 1945.

Announcement from the Masaryk Memorial Institute

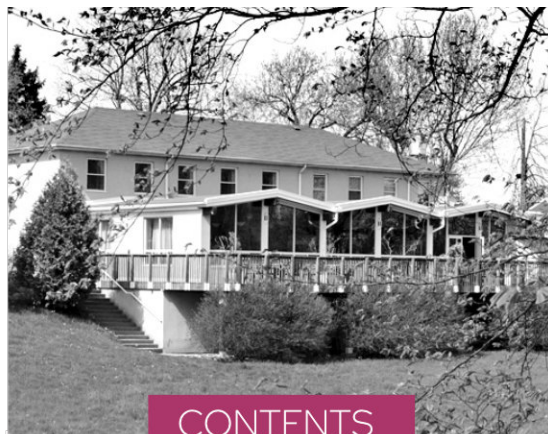
Scholarship Assistance Program

The Masaryk Memorial Institute (MMI) is pleased to announce the continuation of our scholarship assistance program for the 2026-2027 academic year. The MMI scholarships are available to Ontario residents admitted as first-year students for study at post-secondary educational institutions (university or college). The intent is to provide financial assistance

and recognition of students of Czech or Slovak ancestry who can demonstrate a commitment to and involvement in their culture.

The MMI Scholarship Assistance Program was conceived in 1987 with generous donations from a number of individuals. While the program has not been offered continuously since 1987, about \$40,000 has been awarded to students since its inception. MMI members take pride in this initiative as an ongoing way to support the youth in our community.

Eligibility: Applicants must have achieved standing as an Ontario

CONTENTS

1-2

Scholarship Assistance Program MMI

3

Czechtoberfest Flyer MMI

4-5

Escaping Communist Czechoslovakia

6-7

Informace z Generálního konzulátu České republiky v Torontu

8-9

Česká Poštovna na Sněžce

10

Linda Nosková získala ve Wimbledonu první grandslamový titul

11-12

České školy

13-14

Pro děti

15

Adresář českých škol v Kanadě

16

Sokol Flyer

17-19

Art

20-21

Jak Morava dotovala Lichtenštejnské knížectví

22-24

Sport

25-27

Modrotlač – reverzní tlač a farbenie plátna indigom

28

Historická data

29-30

Two significant Birthdays of Sokol Members

31

Svatováclavské posvícení plakát

32

Event Calender

Scholar (80% grade average or higher) in their final year of secondary school and demonstrate a commitment to or involvement in their Czech or Slovak community. Examples of community involvement include an ability to converse in either Czech / Slovak; attendance at a Czech / Slovak language school; membership or involvement in an organization such as MMI or Sokol; or participation in a Czech / Slovak dance, music, theater or church group.

Amount: MMI is awarding up to \$1,000 per successful applicant.

Requirements: Applicants are to submit a completed application form with appropriate documentation no later than October 31, 2026. Details regarding eligibility criteria and an MMI Scholarship application form are posted on the MMI website at www.masaryktown.ca.

Furthermore, could you please forward this email to your members or post on bulleting boards so that our community is aware of the scholarship assistance. Thank you.

Peggy Woessmann
Masaryk Memorial Institute
(289) 885-7722
psoukup@rogers.com

CZ

Zprávy z Masaryktownu

Stipendijní program Masarykova ústavu pro rok 2026– 2027

Masarykův ústav (MMI) vyhláší stipendijní program pro akademický rok 2026–2027. Stipendia Masarykova ústavu jsou určena kanadským občanům žijícím v Ontariu, kteří jsou zapsáni v prvním ročníku na ústavech vyššího vzdělání, univerzitě nebo colleges. Záměrem tohoto programu je finanční podpora a ocenění studentů českého nebo slovenského původu, kteří mají nejen zájem, ale aktivně se účastní kulturního dění v českých a slovenských komunitách.

Stipendijní program Masarykova ústavu byl založen v roce 1987 díky štědrým darům několika krajanů. Ačkoliv tento program nebyl vyhlášován každý rok, Masarykův ústav doposud rozdělil stipendia ve výši 40 tisíc dolarů a členové ústavu jsou rádi, že takto mohou podpořit naši mladou generaci.

Podmínky: Žadatelé se musí kvalifikovat akademickým výsledkem nejméně 80% (Ontario Scholar) v posledním ročníku středoškolského vzdělání a prokázat zájem a aktivní účast v české nebo slovenské komunitě.

Příklady zahrnují schopnost vést konverzaci v češtině nebo slovenštině, účast v jazykové škole češtiny nebo

slovenštiny, členství nebo účast v aktivitách komunitních spolků jako MMI nebo Sokol, účast v českých nebo slovenských zájmových (taneční, hudební, divadelní) nebo náboženských skupinách.

Výše stipendia může být stanovena až do \$ 1,000.

Vyplněné žádosti se vši potřebnou dokumentací musí být podána nejpozději do 31. října 2026. Detailní popis požadavků a formulář žádosti můžete najít na webových stránkách MMI www.masaryktown.ca.

Děkujeme, že předáte tyto informace těm, kteří se mohou kvalifikovat a mít o tento program zájem.

Peggy Woessmann
Masaryk Memorial Institute
(289) 885-7722
psoukup@rogers.com

CZECHTOBERFEST 2026

COME AND JOIN US ON
SEPTEMBER 19 (1PM-7PM)

ENTERTAINMENT BY: GREG WYARD
(MORE DETAILS TO FOLLOW SOON)

Masaryktown Park
450 Scarborough Golf Club Road

Escaping Communist Czechoslovakia

Our family first stepped on Canadian soil in March 1949. After a 10-day voyage on board the SS France, we docked at Pier 21 in Halifax, were processed and discharged into, for us, the great unknown. Five kids ranging in age from 5 to 17, I being the youngest. Eventually we boarded a train to Montreal and some months later found our way to Oakville where most of us still remain. To this day I marvel at how our parents coped with coming to a foreign land with little money in pocket, not speaking English, and five kids in tow!

Those early years in Canada for European refugees were not easy, but somehow we managed. Our family settled in Bronte, population 700 or so, with the big town of Oakville, population 5,000, down Lakeshore Road toward the east. The traffic along Lakeshore was so light we used to play street hockey on it and only moved our makeshift goalposts whenever a car happened to drive by.

There were wonderful people in the village of Bronte who helped us take root. Allan's Drug Store and Lakeside Marketeria both came to our parents and offered the family credit to make whatever purchases were necessary until we could get established. "Pay when you are able," they told us. What a relief it must have been for our parents to know there would be sufficient food and medication until the family business could be re-established. We had escaped from communist Czechoslovakia. In 1948 the communist regime had confiscated the family's successful cork business, home, and all possessions. Luckily our father had anticipated that such a thing could happen, so he had been able to move a small amount of funds to a bank in Britain earlier. It was not much, but at least provided much-needed initial financial help.

Our cork suppliers, all located in Portugal, were also another saving grace. They had been supplying our

company in Czechoslovakia for many years and knew our company was built on honour and trust. They too stepped forward and shipped products to us in Canada with open terms of payment. They too said, "Pay when you are able."

In 1950 the headquarters of the business, Jelinek Cork, was our home at 2220 Lakeshore Road East. The attic of the home became the warehouse, our living room served as the assembly room where the whole family worked each evening attaching corks to wooden tops which were eventually shipped to various Canadian distilleries such as Hiram Walker and Seagrams. And the kitchen served as the office. Those were the early years of the rebirth of Jelinek Cork. To this day the company headquarters remain in the Bronte area along Speers Road, with satellite facilities in five other countries.

The family was always very sporty. Our home was located across the street from a large unkempt field overgrown with grasses and shrubs. Our oldest brother Frank, along with a number of other new arrivals escaping the ravages of war-torn Europe, decided that this field would be perfect to turn into a soccer pitch. They cut the shrubs, levelled the bumps, cut the grass, built the goals and lined the field. Together they formed the first soccer team in town and since there were at least half a dozen countries represented in their group they named it the Bronte United Soccer Club. Today that field is known as the Bronte Athletic Field and the team was the early precursor that led to today's successful Oakville Soccer Club, the largest amateur community sports organization in North America.

Down the road a couple of kilometres to the west of our home is Twelve Mile Creek, better known as the Bronte River. Just north of Lakeshore Road where the Bronte Bridge crosses the river is an area we got to know as the Bronte Marsh. This marsh would freeze up early every winter and stay solidly frozen until springtime. During the 1950s this marsh

became the centre of ice skating and hockey playing for all the locals, including the Jelinek kids. After school on most days we would rush home, grab our skates and head to the marsh where we would skate until well into darkness. To clear the marsh of fallen snow was a shared task for everyone so there was always open ice. My brother Otto and sister Maria learned much of their early skating on the marsh and I believe that it played a large role in inspiring them to pursue their skating careers, which ultimately led them to become the 1962 world figure skating champions.

The Oakville Figure Skating Club, today known as Skate Oakville, was located on Rebecca Street where the ice area still stands today. We were members of the skating club and participated each year in the local skating carnival which became one of the entertainment highlights for the community and was considered the best amateur ice spectacle anywhere in Canada. The club became so popular that a separate but neighbouring arena was constructed to house only figure skating. Unfortunately in the late 1980s this new arena burned to the ground. Skate Oakville has been home to many world-class skaters and is the largest skating organization in Canada. It is now located at Sixteen Mile Sports Complex.

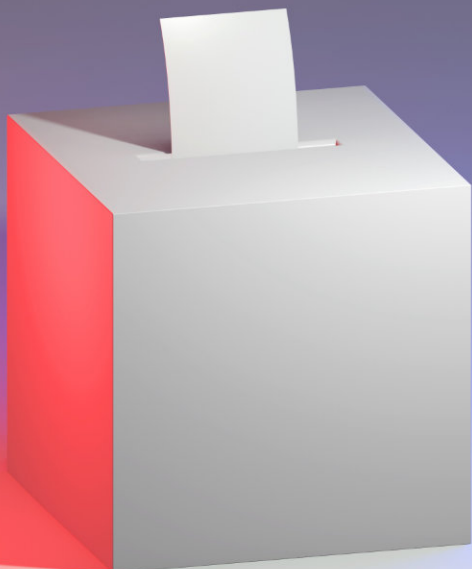
Between practice sessions we would often walk the few blocks to downtown Oakville to meet

up and play with friends. Coming from Bronte to the “big” city of Oakville brought many adventures. One in particular stands out. Prior to the 1967 Centennial Square construction of the Oakville pool, library and theatre, the area along Sixteen Mile Creek behind these facilities was the main garbage dump for the town. Garbage trucks would pull up as close to the river as possible and dump their loads onto the banks of the Oakville River. The mounds of garbage were high, partially floating in the water. We kids would climb on top of the piles and jump up and down, causing the rats to scurry and swim in all directions. What fun!

The early years in Canada were particularly difficult for our parents. It was a major cultural shock for them. Before WW2, Prague was a city full of life: music, dancing, restaurants, pubs. In particular, coffee shops were gathering spots where friends and family met nearly on a daily basis discussing everything from world affairs to the latest sporting feats. During the 1950s and 60s there were no coffee shops in Bronte or Oakville, and outside of churches, very few places to meet and relax with friends or neighbours. My parents would be very pleasantly surprised to see how things have changed.

Canada and Oakville have been good to us, and for that we are forever grateful. We have travelled the world and I can’t think of a better place to live than right here in Oakville.

Generální konzulát České republiky v Torontu

v Torontu stěhují, mohou **požádat o vyškrtnutí ze zvláštního seznamu voličů**. V souvislosti s podzimními volbami do Senátu je **nejzazší termín pro podání žádosti 8. 9. 2026 do 16.00 h**.

Voliči zapsaní ve zvláštním seznamu voličů generálního konzulátu ČR v Torontu, kteří mají zájem hlasovat ve volbách do Senátu Parlamentu ČR a v termínu voleb budou v ČR, mohou náš úřad požádat o vydání voličského průkazu a následně v ČR hlasovat v jakémkoli volebním okrsku, kde jsou senátní volby vyhlášeny.

Termín pro doručení žádosti o vydání voličského průkazu poštou nebo datovou schránkou je **2. 10. 2026 do 16.00 h**, v případě osobního podání žádosti je termín

Podzimní volby do jedné třetiny Senátu Parlamentu ČR a komunální volby

Ve dnech 9. a 10. 10. 2026 se v České republice budou konat volby do Senátu Parlamentu ČR a komunální volby, tj. volby do zastupitelstev obcí a zastupitelstev městských obvodů a městských částí ve statutárních městech a do zastupitelstva hlavního města Prahy a zastupitelstev jeho městských částí.

V případě Senátu jde o volbu jedné třetiny senátorů. Pokud žádný kandidát nezíská v daném obvodu nadpoloviční většinu hlasů, koná se v něm druhé kolo senátních voleb ve dnech 16. a 17. 10. 2026.

U žádných z těchto vyhlášených voleb neprobíhá hlasování na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí, a to ani korespondenčně.

Občané ČR žijící ve zvláštním volebním okrsku generálního konzulátu ČR v Torontu mají možnost **požádat o zapsání do zvláštního seznamu voličů**. Jednou provedený zápis trvá pro všechny následující volby. Voliči, kteří se naopak z volebního okrsku generálního konzulátu ČR

7. 10. 2026 do 16.00 h. Voličské průkazy pro senátní volby budou na generálním konzulátu ČR v Torontu vydávány osobně nebo zasílány poštou **od 24. 9. 2026**.

Voličské průkazy pro komunální volby se voličům zapsaným ve zvláštním seznamu voličů generálního konzulátu ČR v Torontu nevydávají. Tito voliči mohou v komunálních volbách hlasovat na území ČR podle místa svého trvalého pobytu.

Generální konzulát
České republiky
v Torontu

Vzpomínka na profesorku Veroniku Ambros

S hlubokým zármutkem sdílíme zprávu o úmrtí profesorky Veroniky Ambros, která nás opustila 20. července 2026.

Profesorka Veronika Ambros byla uznávanou odbornicí v oboru komparativní literatury a slavistiky na University of Toronto s mezinárodním renomé, které si získala díky své průkopnické práci v oblasti bohemistiky, české a ruské literární teorie a divadelní sémiotiky. Zvláštní uznání jí přinesly její publikace věnované kulturním dějinám střední Evropy, Pražskému lingvistickému kroužku i výzkumu významu antropomorfních bytostí (loutek, robotů, golema apod.) v literatuře, divadle a filmu.

Během své akademické kariéry inspirovala několik generací studentů

a badatelů svým přístupem k pedagogické činnosti, výzkumu i publikační práci. Její dílo významně přispělo k hlubšímu porozumění vztahům mezi jazykem, psanou literaturou a divadelním prostředím.

Profesorka Veronika Ambros dlouhodobě spolupracovala také s Generálním konzulátem České republiky v Torontu a podílela se na řadě kulturních a akademických iniciativ, které napomohly rozvoji česko-kanadských kulturních a vědeckých vztahů.

Její odchod představuje významnou ztrátu pro akademickou obec, českou a slovenskou komunitu v Kanadě i pro všechny, kteří měli to štěstí ji poznat a spolupracovat s ní.

Vyjadřujeme upřímnou soustrast její rodině, přátelům, kolegům, studentům i všem jejím blízkým.

Zichrona livracha – požehnání a čest její památce.

Česká Poštovna na Sněžce

Na samém vrcholu Sněžky, ve výšce 1603 m nad mořem, se nachází nejvýše položená poštovní služebna v Česku. Je složena z 20 tisíc dřevěných dílů. Okenice, které jsou po celém obvodu Poštovny, jsou ovládány jedinečným hydraulickým systémem. Spolu se zdvojeným sklem pomáhají budově čelit jak větru, tak všem ostatním náladám počasí.

Poštovna byla otevřena symbolicky v roce 2007 a do plného provozu vešla v srpnu 2008. Má svoje PSČ (542 91) a unikátní poštovní razítko. Otevřena je v pracovní dny a můžete si zde koupit jak upomínkové předměty, tak unikátní pohled z nejvyššího místa v České republice a hned ho odeslat. Je zde také kavárna s nabídkou občerstvení včetně teplých a studených nápojů. Nechybí ani horká griotka a svařené víno.

Vyhlídková terasa na střeše Poštovny nabízí rozhled po Čechách i Polsku.

Poštovna dostala jméno Anežka. Proč právě Anežka? Architekti Hoffman a Rajniš, kteří jsou autory architektonické podoby Poštovny, pojmenovali každý ze svých devíti návrhů ženským jménem. Z návrhů byla nakonec vybrána varianta s názvem Anežka.

První Poštovna zde vznikla na původně německé (pruské) straně již v roce 1872 a stála v místech nynější Polské boudy. Poštovna Císařské a královské rakouské pošty byla otevřena v roce 1899 na České boudě. Odtud v létě pošták denně snášel zásilky dolů, jejichž váha často přesahovala 15 kg. Po válce bouda chátrala, až musel být její provoz na čas uzavřen.

Sněžka má hned několik prvenství - kromě toho, že zde stojí nejvýše položená Poštovna v České republice a že je to její nejvyšší a největrnější bod, je zde nejvýše umístěný hraniční kámen, nejvyšší trigonometrický bod a je zde také nejvýše postavená církevní stavba – Kaple sv. Vavřince.

Zdenka Novak

Advertisement

Nova Star
video services

For over 20 years, Nova Star has provided many satisfied customers with its video services.

Planning a wedding? | proud parents of a graduate? | throwing a baby shower? | celebrating your golden anniversary?

Contact us to make the best moments in your life unforgettable.
Nova Star is exactly what you need and at reasonable prices.

 647-892-6912

EDUARD MRACKA CPA
Chartered Professional Accountant

Business (Corporate) Tax & Advisory Services | Personal Tax and Tax Planning Services | Preparation of Financial Statement | Full Cycle Bookkeeping | Payroll Services

Email: EMRACKA@YAHOO.COM | Phone: 647-884-4034

Linda Nosková ustála neuvěřitelný obrat Muchové a získala ve Wimbledonu první grandslamový titul

Česká tenistka Linda Nosková vybojovala svůj první grandslamový titul poté, co ve finále Wimbledonu porazila krajanku Karolínu Muchovou po mimořádně dramatickém průběhu zápasu. Přestože měla vítězství několikrát na dosah a neproměnila pět mečbolů, dokázala zachovat klid a nakonec zvítězila.

Nosková vstoupila do finále sebevědomě a během zápasu si vypracovala výrazný náskok. Zdálo se, že míří za poměrně jednoznačným triumfem, Muchová se však odmítla vzdát. Díky agresivnější hře a bojovnosti dokázala odvrátit pět mečbolů a vrátit se do utkání, které se proměnilo v jedno z nejdramatičtějších ženských finále posledních let.

Dvacetiletá Nosková se však nenechala rozhodit. Po ztracené příležitosti zápas ukončit znovu převzala iniciativu, našla svůj rytmus a v rozhodujících okamžicích předvedla

odvážný tenis. Poslední vítězný míč znamenal nejen triumf ve finále, ale také její premiérový grandslamový titul.

Finále bylo výjimečné i tím, že se o titul utkaly dvě české hráčky. Obě předvedly tenis mimořádné kvality, plný dlouhých výměn, přesných úderů i psychicky náročných momentů. Zatímco Muchová znovu potvrdila svou

schopnost vracet se do téměř ztracených zápasů, Nosková ukázala mentální odolnost a schopnost zvládnout tlak největšího zápasu své dosavadní kariéry.

Vítězství představuje pro Noskovou největší úspěch kariéry a zároveň potvrzuje pokračující sílu českého ženského tenisu na grandslamové scéně. Wimbledon tak po dramatickém českém finále poznal novou šampionku, která svůj první grandslamový titul vybojovala po zápase, na který budou fanoušci ještě dlouho vzpomínat.

Zdroj: bbc news

NOVĚ
OTEVŘENO

Dětský koutek

Pro děti od 3 do 5 let s rodiči

Kde: v kostele sv. Václava

496 Gladstone Ave, Toronto, ON M6H 3H9

Kdy: Sobota 9:15 - 10 hod.

Začínáme 19. září 2026

Tradiční interaktivní české hry, písničky, tance ...

Děti vystoupí také na Mikulášské besídce.

Registrace: office@masaryktown.ca

Slovenská škola

= OTTAWA =

STARTS ON THE **19TH** SEPTEMBER 2026

REGISTRATION IS DONE
THROUGH **OCDSB**,
THE SAME AS ČESKÁ ŠKOLA OTTAWA.

SlovenskaSkolaOttawa@gmail.com

*We look forward to
welcoming all
new students!*

A BRAIN TEASER: CLASS SCHEDULE

It's the beginning of the school year and Tom received his class schedule yesterday.

He learned that there are 6 periods in a school day.

Determine which period each class takes place.

1. Tom has algebra right after French class.
2. His last class is music.
3. He has history later in the day than his gym class.
4. During second period, Tom studies biology.
5. He doesn't have French in the third period.

	1	2	3	4	5	6
Algebra						
Biology						
French						
Gym						
Music						
History						

KVÍZ: Ohrožení živočichové

(Tato zvířata potřebují naši pomoc, aby přežila.)

Která z těchto charakteristik neplatí pro delfína?

- a/ inteligentní
- b/ opatrný
- c/ chladnokrevný

Co je létající savec

– krysa, nebo netopýr?

Velrybí maso je tradiční japonskou pochoutkou.

Pravda, nebo lež?

Proč se loví krokodýli?

- a/ pro kůže
- b/ pro kosti
- c/ pro drápy

Které zvíře mají ve znaku ochránci přírody z nadace World Wildlife?

- a/ bílého nosorožce
- b/ pandu velkou
- c/ gorilu

Které domácí zvíře je příbuzné jaguára

– kočka, nebo pes?

Do jaké délky dorůstá želva obrovská?

- a/ 60 cm
- b/ 90 cm
- c/ 180 cm

Oblíbenou potravou tuleňů jsou krabi. Pravda, nebo lež?

Který druh žraloka má největší zuby?

Co tvoří roh nosorožce?

- a/ kost
- b/ kůže
- c/ chlupy

Jaký živočich je salamandr?

- a/ plaz
- b/ ryba
- c/ obojživelník

Odpovědi: 1 c, 2 netopýr, 3 pravda, 4 a, 5 b, 6 kočka, 7 c, 8 lež – jsou to ryby, 9 velký bílý, 10 c, 11 c.

Advertisement

**WITH PATIO OVERLOOKING
MASARYKTOWN PARK**

OPEN FOR LUNCH ON FRIDAYS

THE BEST SCHNITZELS IN THE CITY WITH CZECH DRAFT BEERS

Mon, Tue Wed, Thu Fri Sat Sun	CLOSED 5 to 9:30 & 5 to 10 5 to 10 12 to 9		416.289.0283 pragurestaurant.ca 450 Scarborough Golf Club Rd Toronto, M1G 1H1 Ontario
---	--	---	--

Czech schools across Canada

Czech School in Edmonton

www.czechschoolinedmonton.com
www.facebook.com/ceskaskolaedmonton

Contact:
czechschoolinedmonton@gmail.com

Montreal Czech Language Classes

www.ceskaskolamontreal.wixsite.com/my-site

Contact:
ceskaskolamontreal@gmail.com

Calgary Czech School

www.calgaryczechschool.ca

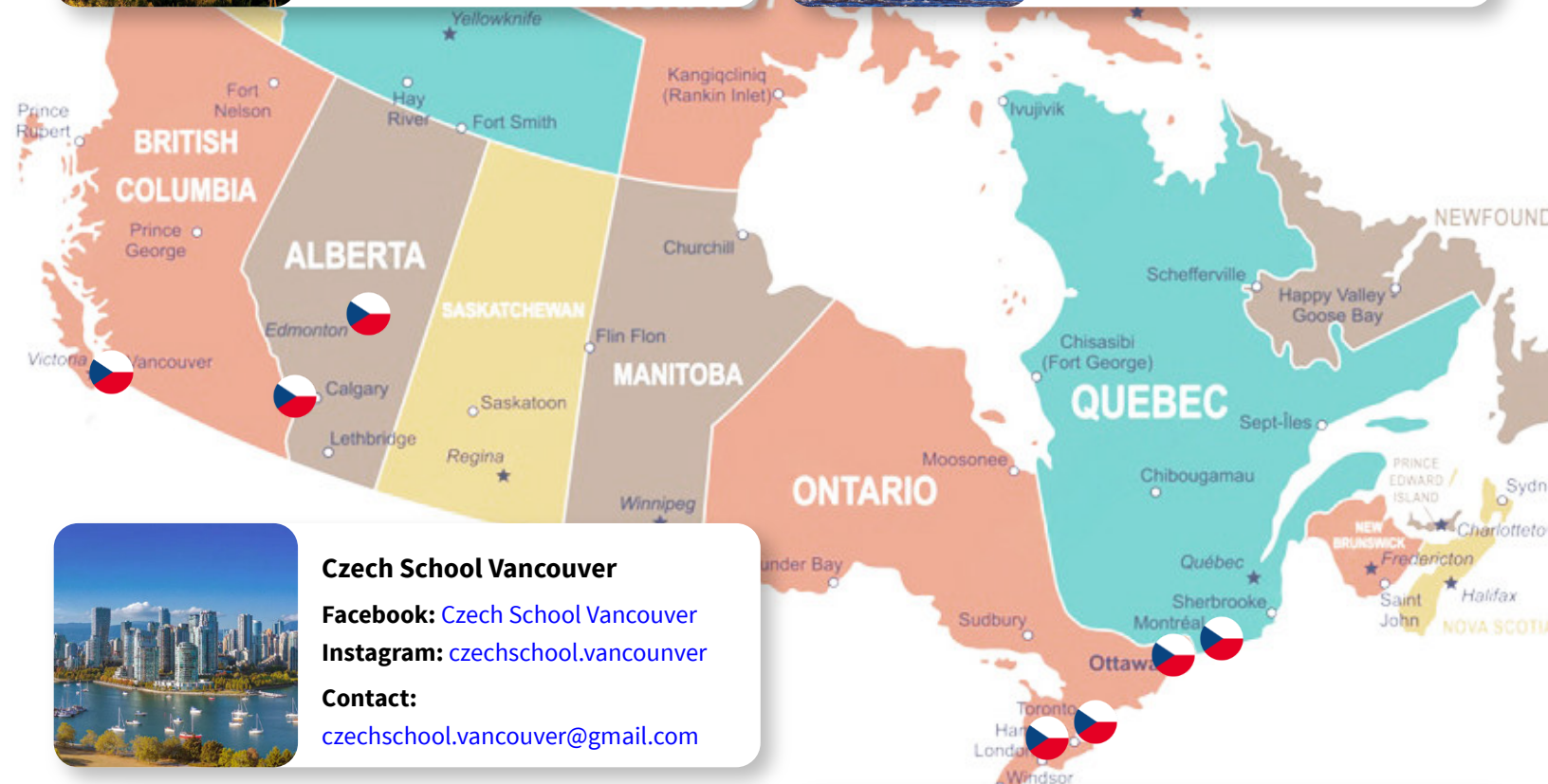
Contact:
admin@calgaryczechschool.ca

Czech School Ottawa

www.skolaottawa.ca

Contact:
skolaottawa@gmail.com

Czech School Vancouver

Facebook: [Czech School Vancouver](#)
Instagram: [czechschool.vancouver](#)

Contact:
czechschool.vancouver@gmail.com

Kitchener Czech Language Classes

www.stlouis.wcdsb.ca/programsandcourses/il/elementary/

Contact: helena.klapetek@wcdsb.ca

Toronto Czech Language Classes

www.masaryktown.ca/czech-school

Contact:
Office@masaryktown.ca

SOKOL GYMNASTIC ASSOCIATION OF TORONTO

2026-2027 GYMNASTICS REGISTRATION

Join the Sokol Gymnastic Association of Toronto at our new Toronto location, hosted by TAG Performance Studio!

- Full complement of gymnastics equipment, including trampoline
- Gymnastics Ontario-certified coaches
- Children's gymnastics routines for spring competition

ANNUAL FEE: \$540 / child (Sokol member) • \$595 / child (non-member)

Classes start on Saturday, September 19, 2026 from 3:00-4:30 p.m.
80 Jutland Road, Unit 1400 (east entrance, back of building)

**REGISTRATION MUST BE SUBMITTED TO SOKOL TORONTO
AND PAID BEFORE CHILDREN ATTEND THEIR FIRST CLASS**

For the registration form and more information, please contact
sokoltoronto@gmail.com

Visit www.sokolcanada.ca for news and updates

Prague's Hidden Avant-Garde: The Czech Surrealists

When people picture Surrealism, they think of Paris, Dalí's melting clocks, Breton's manifestos, Magritte's bowler hats. Few realize that Prague was, for a time, the second capital of the movement, home to artists who developed a version of Surrealism as strange, political, and visually daring as anything coming out of France.

A Movement Born from Crisis

Czech Surrealism took shape in the 1930s, against the backdrop of a fragile young republic caught between fascism and communism. In 1934, a group of poets, painters, and theorists founded the Surrealist Group of Czechoslovakia, in direct contact with André Breton's Paris circle. But the Czech artists were never simply imitators — they filtered French Surrealism through their own obsessions: Slavic folklore, industrial decay, and a distinctly Central European sense of unease.

Toyen: The Movement's Enigma

No figure embodies this better than Toyen (born Marie Čermínová), who adopted a gender-neutral name and pronoun decades before the concept had any public vocabulary. Toyen's paintings — populated by ruined landscapes, fragmented bodies, and objects caught mid-transformation, carry an emotional rawness that feels more urgent than much of the French Surrealist canon. After emigrating to Paris in 1947 to escape the Communist regime's hostility toward avant-garde art, Toyen continued working until the 1980s, largely under-recognized outside specialist circles until recent retrospectives began correcting the record.

Toyen

Le devenir de la liberté (1946)

Hammer price: £ 3,000,000

Estimate: £ 1,200,000 - £ 2,200,000

Oil/canvas

165 x 65 cm

Auction: The Art of the Surreal

05 Mar 2026 at Christie's London, United Kingdom

Toyen

Untitled (c. 1950)

Hammer price: CZK 1,950,000

Estimate: CZK 1,400,000 - CZK 1,800,000

Oil, mixed media/canvas/cardboard

15 x 9.5 cm

**Auction: Spring art at Adolf Loos Apartment and Gallery in Prague
26 Apr 2026**

Toyen

Pleins et creux enlacés (c. 1952)

Hammer price: € 200,000

Estimate: € 45,000 - € 65,000

Oil/board (d'artiste)

23.8 x 19 cm

**From Collection Paul et Jacqueline Duchein, Le Théâtre de l'imaginaire
sold at Christie's, Paris**

Štyrský and the Erotic Imagination

Jindřich Štyrský, Toyen's longtime collaborator, pushed Surrealism into explicitly erotic and taboo territory, producing photomontages and paintings that scandalized even fellow Surrealists. His early death in 1942 cut short a career that had already reshaped how Czech artists thought about desire, the body, and censorship.

Jindřich Štyrský

Žena s houslemi. (Woman with a Violin) (1923)

Hammer price: CZK 1,100,000

Estimate: CZK 200,000 - CZK 500,000

Collage/paper

26 x 13 cm

Sold Galerie Kodl, Czechia in May 2026

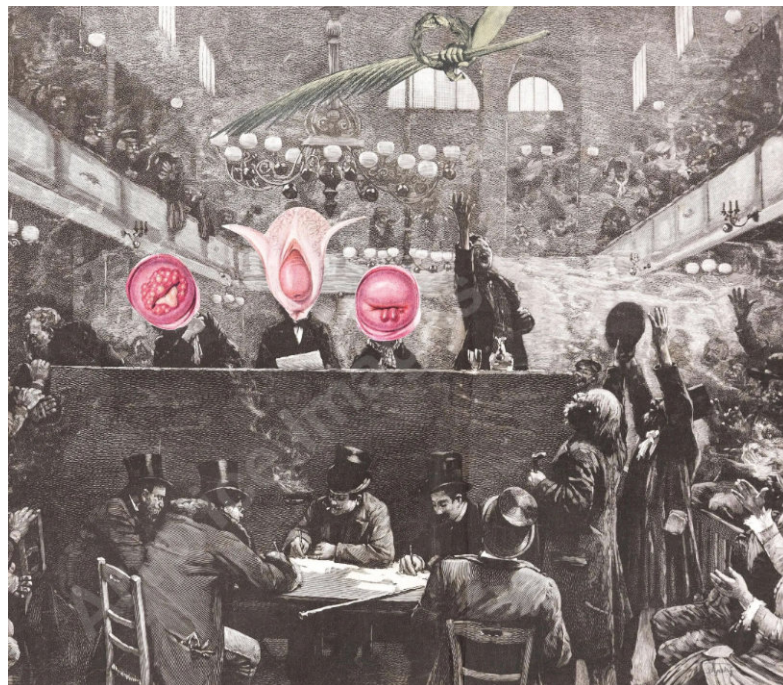
Artificialism and the Path to Automatism

Before fully embracing Surrealism, Toyen and Štyrský developed "Artificialism" a style built on evocative, near-abstract color fields meant to trigger emotional association rather than depict recognizable forms. This groundwork fed directly into a Czech strain of Automatism: painting driven by spontaneous, unconscious gesture rather than premeditated composition. The approach would later echo, likely coincidentally, in Quebec's own Automatiste movement of the 1940s, led by Paul-Émile Borduas, suggesting that Surrealism's automatist impulse took root independently in more than one small, culturally distinct nation looking to break from academic tradition.

Why It Matters Now

Czech Surrealism remains one of art history's most undervalued chapters — overshadowed by Paris, suppressed for decades under Communist rule, and only recently reentering major museum programming. For collectors and cultural observers alike, it's a movement still being rediscovered, with prices and international recognition that haven't yet caught up to its historical significance.

Veronika Roux-Vlachova, FRSA

Jindřich Štyrský

Bez názvu (Ilustrace k Lautréamontově "Předmluvě"/ Stát se spisovatelem.../)

Hammer price: CZK 700,000

**From the depositories of the Golden Goose Gallery III
at Art Consulting Brno - Praha**

07 Dec 2025

About Veronika Roux-Vlachova

Veronika Roux-Vlachova is a seasoned art appraiser and the founder of Roux Appraisals and VRV Finance and Strategy, where she merges her deep expertise in finance and real estate with her lifelong passion for the arts.

Residing in Montreal with her family, Veronika holds a professional designation from the International Society of

Appraisers. She leverages her multi-disciplinary expertise to conduct comprehensive and methodologically rigorous art appraisals, in addition to overseeing the management of art collections for an international clientele. Her practice is informed by a distinctive perspective at the nexus of cultural insight, commercial acumen, and global experience.

Jak Morava dotovala Lichtenštejnské knížectví

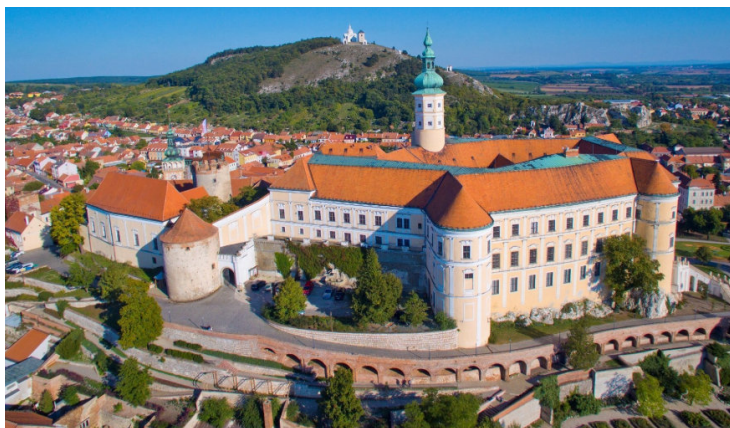
Rod Lichtenštejnů pochází původně z Dolního Rakouska, ale ve 13. století se Lichtenštejnové usadili na Moravě.

Jedna větev budovala panství kolem Lednice a Valtic, druhá kolem Šternberku.

▲ Státní zámek Valtice

Počátkem jejich moravského velkopanství byl Mikulov na jižní Moravě, který věnoval Přemysl Otakar II. Jindřichovi z Lichtenštejna roku 1249. Později zde kolem roku 1390 Lichtenštejnové získali hned celou skupinu panství – Valtice, Lednice, Bučovice, Úsov, Plumlov, Velké Losiny, města Břeclav, Opavu a Krnov. Po Bílé hoře také Moravský Krumlov a mnoho dalších zámků a obcí. Jihomoravské Valtice pak po celá staletí představovaly hlavní rezidenci lichtenštejnského rodu a byly pro něj symbolem starobylosti, zatímco zámek Lednice sloužil jako přechodné letní sídlo. Lednice proslula vytápěným skleníkem, který byl v té době technickým zázrakem.

▲ Státní zámek Mikulov

▲ Státní zámek Lednice

Lichtenštejnové získali velkou část rozsáhlých pozemků během pobělohorských konfiskací, ale většina jim byla propůjčena ke správě od feudálních pánů, hlavně Habsburků. Nemohli tedy zasedat v Říšském sněmu Svaté říše římské a jejich vliv na říšskou politiku byl navzdory jejich bohatství malý. Hledali proto nějaké, třeba malé, panství, které by jim tuto politickou výhodu poskytlo.

▲ Státní zámek Moravský Krumlov

Lichtenštejnsko bylo dlouho chudým alpským územím v údolí řeky Rýn a stálo mimo pozornost lichtenštejnského rodu. V 17. století byla tamnější hrabství Schellenberg a Vaduz zadlužena a na prodej, ale vedla přes ně nesmírně strategicky důležitá „španělská cesta“, která spojovala habsburské državy v Itálii s Lucemburskem a Nizozemím. Habsburkové se chtěli vyhnout riziku, že by se území mohlo dostat do rukou osob, které nebudou blízce svázány s Habsburky, a podpořili jeho koupi a převedení do rukou Lichtenštejnů. V roce 1719 císař Svaté říše římské Karel VI. povýšil zakoupená hrabství na knížectví

pod názvem Lichtenštejnsko, které se ihned stalo jedním z plnoprávných států Svaté říše římské. Tato událost je považována za vznik dnešního státu.

První panující kníže z Lichtenštejna přijel do svého knížectví až v roce 1842, déle než 130 let po vzniku knížectví. Lichtenštejnský rod dotoval své chudé knížectví výhradně z výnosů svých rozsáhlých moravských panství, Lednicko-valtického areálu a Moravského Krumlova, které patřily k nejproduktivnějším v Evropě. Zisky z těchto vysoce prosperujících statků tak po staletí tvořily ekonomický základ pro přežití i rozvoj celého knížectví a sloužily jako hlavní finanční zdroj, který hradil státní rozpočet i správu knížectví až do konce druhé světové války.

Druhá větev Lichtenštejnů se soustředila na hrad Šternberk, který získala v roce 1695. Stal se jejich rodovým muzeem, artefakty se sem svázely dlouhé roky. Lichtenštejnové milovali dějiny i modernost. Najdeme tady unikátní kachlová kamna, gotické plastiky a renesanční nábytek, uchvatné stropy a unikátní kožené tapety. Už koncem 19. století zde byly zavedeny takové novinky jako je výtah na jídlo, osobní výtah, splachovací toalety, koupelny, vlastní hradní elektrárna a zvonky na přivolání personálu rozvedené do jednotlivých místností.

▲ Státní hrad Šternberk

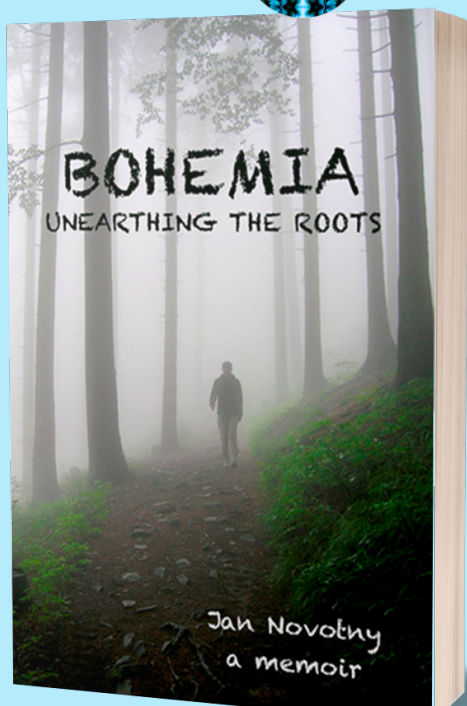
Dnes patří Lichtenštejnsko k nejrozvinutějším zemím světa, má jeden z nejvyšších hrubých domácích produktů na osobu na světě a je jednou z mála zemí bez dluhu.

Má celní a měnovou unii se Švýcarskem, není členským státem Evropské unie, ale je součástí Schengenského prostoru.

Zdenka Novák

Advertisement

Verum Verbum
Publishing

A beautiful memoir by a perceptive and original writer.

Bruce Grierson, author of *U-Turn* and *What Makes Olga Run*

A bohemian blend of travelogue, history, and family memoir. A not-to-be-missed insider's trip, of the heart, with master guide - writer, photographer
Jan Novotný

Merrily Weisbord is an award-winning author, screenwriter, and journalist.

Jan Novotný's captivating "Bohemia - Unearthing the Roots" is the record of a walking adventure through the Czech Republic that reads like a fine novel.

Thomas Trofimuk, author of six novels including *The Elephant on Karlův Bridge*.

Bohemia makes points about memory and nostalgia, touching upon themes universal to the emigration experience.

Joseph F. Patrouch PhD, Professor, Central European Studies, U of A.

Jan Novotný invites us to accompany him to his homeland fifty years after his emigration to Canada. The Czech Republic he encounters lives alongside his memories of the land he left. If you want get to know the Czech soul, join Jan on his Bohemian foot journey.

Šárka Ponroy Vamberová, Consul of the Czech Republic (2023-2025).

Available world wide on Amazon

MS v kopané

Za velmi nejasných podmínek odstartovala nejsledovanější sportovní soutěž, která se letos koná ve Spojených státech, Kanadě a Mexiku. Ještě před šampionátem došlo k několika kontroverzním událostem. Nejlepší africký rozhodčí, který přijel ze Somálska, byl bez udání důvodů poslán zpátky domů a nezastal se ho ani velmi kontroverzní šéf Fotbalové federace, Švýcar Gianni Infantino. Dokáží pochopit, že FIFA nechtěla jít do konfrontace s Trumpovou administrativou, ale pokud byl problém se vstupem rozhodčího do Spojených států, proč nejel rovnou do Mexika, kde měl pískat utkání Jižní Korea – Česko? Proč ho FIFA neposlala řídit zápasy v Kanadě a Mexiku?

Další problém měli Íránci s pobytem v USA a museli ke každému utkání dojet z Mexika. Ve stejný den museli zemi opustit. Postup do play-off jim unikl o jednu branku. Přesto dokázali třikrát remizovat. Další ostudný moment šampionátu nastal po utkání, v němž Američané sice zvítězili nad Bosnou a Hercegovinou 2:0, ale Folarin Balogun dostal po faulu na Muharemoviće červenou kartu, což znamenalo zákaz činnosti na další utkání, které Spojené státy hrály s Belgií. Donald Trump nelenil, zvedl sluchátko a zavolal Infantinovi, aby tento zákaz zrušil. A hle, trest zákazu na jedno utkání pro Američana se změnil v podmíněčný trest.

Neslavně dopadl vstup Čechů v Guadalajaře, kde prohráli s Jižní Koreou 1:2. Nutno dodat, že Korejci byli během utkání lepším mužstvem. Dvakrát český tým na MS provázela smůla. V utkání s Koreou rozhodčí neuznal Součkovu branku a vzápětí z protiútku vstřelili vítězný gól Korejci. Ve druhém utkání s JAR vedli Češi brankou Sadílka, ale v závěru utkání inkasovali z pokutového kopu za nastřelenou ruku Pavla Šulce. V posledním utkání na Aztéckém stadionu nestačili na Mexičany a s jedním bodem byli jedním z nejhorších týmů šampionátu.

▲ Autor vítězné branky Eustaquio

Kanada naopak zahájila turnaj dobrým výkonem, přestože remízu 1:1 musel zachraňovat střídající Cyle Larin deset minut před koncem. Ve druhém utkání zvítězili kanadští fotbalisté vysoko nad Katar 6:0, ale přišli o jednoho z nejlepších hráčů Ismaela Koneho. S napětím se očekával ve Vancouveru zápas se Švýcarskem. Po bezbrankovém prvním poločase dali Švýčari dvě rychlé branky zásluhou Vargase a Mezambiho. Korigující branka Promise Davida však již nestačila a Kanada musela k dalšímu utkání cestovat do Dallasu, kde se utkala s JAR a díky gólu Eustaquia v nastavení postoupila do osmifinále proti Maroku.

V tomto utkání Kanadčané v prvním poločase drtili svého soupeře, ale nedokázali skórovat. Druhý poločas začal pro Kanadčany pohromou. Maročan Hakimi zahrával z pravé strany volný kop a Únáhí ranou po zemi překonal Maxima Crépeaua do levého dolního rohu jeho branky. Šanci vyrovnat měl z trestného kopu Jonathan David, ale míč skončil nad břevnem marocké branky. Kanadčané pak vsadili vše na útok, odkryli obranu a Únáhí vstřelil druhou branku. Další střela Maročana Rahímiho skončila na břevně kanadské branky. Rahími se však dočkal v poslední minutě prodloužení, kdy proměnil přihrávku Díaze. Utkání řídil anglický rozhodčí Michael Oliver a zápas v Houstonu sledovalo 68 777 diváků.

Outsider Curaçao se držel proti Německu plnou půlhodinu, ale nakonec prohrál vysoko 1:7. Ve druhém utkání Curaçao dokonce remizovalo s Ekvádorem 0:0. Favorizované evropské týmy, jako jsou Švýcarsko, Belgie a Holandsko, pouze remizovaly a ani Brazílii se nevedlo lépe proti Maroku, když hrála s touto severoafrickou zemí 1:1. Holandsko dokázalo ve druhém zápase vysoko porazit Švédsko 5:1, Švýcarsko Bosnu a Hercegovinu 4:1 a Brazílie Haiti 3:0.

Největší senzací však byly Kapverdské ostrovy, které ve svém úvodním utkání hrály nerozhodně s mistrem Evropy Španělskem 0:0. Hrdinou utkání byl čtyřicetiletý brankář Vozinha, který chytil ještě před nedávnem v Trenčíně. I ve druhém utkání Kapverdy překvapily, když hrály s Uruguayí 2:2. Jelikož i ve třetím utkání hrály nerozhodně 0:0 se Saúdskou Arábií, postoupily do play-off, kde dokázaly v normální hrací době hrát

s Argentinou 1:1. V prodloužení dokázaly s favorizovanou Argentinou držet krok a vyrovnat na 2:2. Konec snům učinil až Romero po Messiho rohovém kopu.

V semifinále pak Španělsko brankami Oyarzabala z penalty a Pedra Porra porazilo Francii 2:0 a Anglie prohrála s Argentinou 1:2, ačkoliv ještě v 85. minutě vedla 1:0.

Jestliže v roce 1958 redaktor Josef Laufer s nadšením reportoval v Československém rozhlasu o zápase Francie – Německo, který skončil 6:3, pak nikdo netušil, že Francie bude při tom o 68 let později a že rekord devíti branek bude překonán. Angličané demolovali svého soupeře v prvním poločase a vstřelili čtyři branky - dvě dal vynikající Saka, po jedné Rice a Konsa. Jenže ve druhém poločase udělal trenér Deschamps čtyři změny a země galského kohouta ožila. Mbappé dal dva góly a jednu branku připojil Barcola. Když se schylovalo k závěrečnému náporu Francouzů, v 87. minutě Saka proměnil penaltu a Angličané vedli opět o dva góly. To však nebylo zdaleka vše a v 96. minutě Dembélé snížil na rozdíl jediné branky. Asi nejhezčí branku utkání dal Jude Bellingham v samotném závěru utkání, kdy prošel celým hřištěm, pak si to namířil zleva doprava a bezpečně zavěsil na 6:4.

Ve finále pak jasně lepší Španělsko dobývalo devadesát minut argentinskou branku, ale marně. Až teprve ve druhém poločase prodloužení skóroval Ferran Torres, když Nico Williams odhlavičkoval téměř ztracený míč do středu velkého vápna. Nutno říci, že vítězství Španělska 1:0 bylo zasloužené a potvrdilo, že se v současnosti jedná o nejlepší tým na této planetě.

Podrobné zpravodajství z MS naleznete na webových stránkách:

fotbal.zpravy.ca

Aleš Březina – Toronto

▲ Kanadský trenér B. Marsh

▲ Radost Kanadčanů po vítězné brance

▲ Schaffelbergův únik a vítězná střela Eustaquia způsobily smutek brankáře Williamse

Dvě setkání Davidem Hockneym v roce 1984

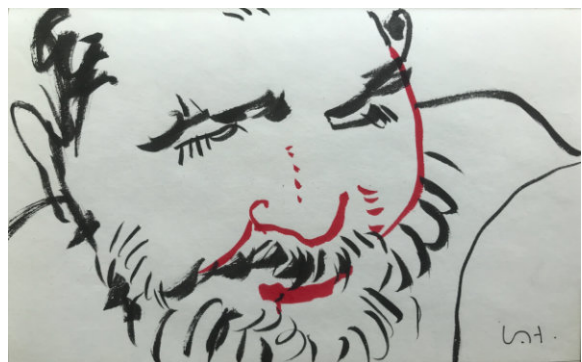
Vlastně jsme tehdy nešli na výstavu slavného britského malíře, ale na výstavu českého výtvarníka Jiřího Ladochy, která se konala v torontském Yorkvillu v Evelyn Aimis Gallery.

Kousek vedle na 22 Hazelton Ave. se nacházela jiná galerie Miry Godard, kde byla v tu dobu výstava Davida Hockneyho. Zároveň ve stejnou dobu běžela v Art Gallery of Ontario legendární výstava Hockney Paints The Stage. Moje žena Maria Gabánková, také malířka, najednou uviděla Hockneyho, který seděl u okna a v ruce měl zavřený skicák. Maria měla shodou okolností v ruce naprosto stejný černý skicák. Jelikož se nehýbal, byl ideálním modelem, tak ho začala kreslit. Hockney si toho všiml, prohlédl si její skicák se svým portrétem, pak si ho vyžádal, vyndal z kapsy dva fixy - černý a červený - a udělal do jejího skicáku její a můj portrét. Pak nám skicák vrátil.

Lidé v galerii poněkud ztuhli, protože se takto běžně neprojevoval. Po chvíli se zvedl, pozdravili jsme se s ním a poděkovali mu. Při odchodu si podruhé vyžádal skicák, otevřel ho a obě kresby podepsal. O Hockneym totiž bylo známo, že nikdy své kresby a malby nepodepisuje.

▲ Portrét Marie Gabánkové – kresba fixem – David Hockney, 1984

▲ Portrét Aleše Březiny – kresba fixem – David Hockney, 1984

▲ Portrét Davida Hockneyho – kresba fixem – Maria Gabánková, 1984

O pár dnů později jsme se s Hockneym setkali podruhé v Art Gallery of Ontario, kde měl za přítomnosti televizních kamer zmíněnou výstavu návrhů divadelních scén.

Tentokrát už jsem věděl, na co se mám připravit. Měl jsem s sebou mikrofon a kazetový magnetofon. Poslušně jsem se zařadil mezi novináře a když na mne přišla řada, položil jsem mu dvě otázky: Jak je důležitá pro umělce svoboda vyjádření? Hockney odpověděl, že je to základní podmínka tvorby. Druhá byla ohledně vězněného českého dramatika Václava Havla. Pokud se pamatuji, Hockney Havla znal.

Nevím, jestli některou hru již tehdy viděl či četl, ale pochybuji, že tehdejší šéfové normalizační kultury znali Davida Hockneyho, a nevím, jestli tento rozhovor zůstal v archivu Svobodné Evropy nebo Hlasu Ameriky, pro které jsem tehdy pracoval.

Podle Wikipedie se stal na konci desátých let 21. století díky výsledkům aukčních prodejsů nejdražším žijícím umělcem na světě.

Zemřel 11. června 2026 ve věku nedožitých devětaosmdesáti let v Londýně.

Aleš Březina

UNESCO

Modrotlač – reverzná tlač a farbenie plátna indigom

Modrotlač je jedna z najstarších techník farbenia a úpravy plátna. Ako je už pri nehmotnom dedičstve tradíciou, ani modrotlač a jej použitie na Slovensku nie je svetovým unikátom. Podľa niektorých zdrojov „technika farbenia prírodným indigom pôvodne pochádza z Číny“, no iní autori uvádzajú ako krajinu pôvodu aj Indiu a to v súvislosti s dovozom látok s modrotlačou z Indie do Európy v 16. a 17. storočí. Hoci slovenský „Spoločný cech farbiarov“ (ktorý následne združoval aj remeselníkov tvoriacich vtedajšiu modrotlač) bol založený v Levoči už v roku 1608, zdroje uvádzajú, že modrotlač sa na Slovensko dostala „z Holandska a Nemecka v priebehu 18. storočia“. Najstaršia slovenská látka s modrotlačou je v múzeu v Banskej Bystrici a pochádza z roku 1783. Čo sa súčasnej techniky farbenia týka, Samuel Krausz ako prvý farbiar na Slovensku použil studenú „kypu“ (pozri nižšie) v roku 1798.

Aj odhliadnuc od Číny a Indie, modrotlač nie je len slovenská ale aj európska tradícia. Je teda logické, že nominácia modrotlače na zaradenie na zoznam UNESCO bola viacnárodná, keď bola predložená spoločne s Nemeckom, Rakúskom, Českou republikou a Maďarskom. Na tomto mieste podotýkame, že hlavným predkladateľom bolo Rakúsko.

Modrotlač sa na Slovensku presadila najprv medzi mešťanmi (v Čechách tradične patrili medzi jej prvých používateľov šľachtické rody). Do odievania nižších tried obyvateľstva na Slovensku sa modrotlač dostala v 19. storočí. Vďaka vtedajšiemu masovému rozšíreniu na slovenskom vidieku vzniklo veľké množstvo vzorov kupovaných na zákazku v dielňach alebo počas jarmokov. Takýto systém existoval na Slovensku až do konca prvej polovice 20. storočia, čo však bolo v rámci strednej Európy výnimočné. Keď porovnáme situáciu na Slovensku so situáciou napríklad v Čechách a na

Morave, výroba modrotlače rodinnými podnikmi na území Čiech a Moravy trvala iba do roku 1914 (v Česku sa modrotlač sústredila v regiónoch Valašsko, Horácko, Slovácko a v Orlických horách) a po tomto období existovali iba tri rodinné firmy na moravskom vidieku. Problémom v Čechách aj v iných regiónoch boli veľkokapacitné textilné továrne využívajúce priamu tlač, ktoré spôsobili v druhej polovici 19. storočia zánik práve malých rodinných podnikov. Musíme znovu zdôrazniť, že „v porovnaní s inými stredoeurópskymi krajinami panovala na Slovensku ešte v polovici 20. storočia značná regionálna rozmanitosť modrotlačových vzorov, rovnako ako hustota výskytu modrotlačiarских dielní“. V literatúre sa dočítame, že „ešte v prvej polovici 20. storočia bolo na Slovensku činných vyše 30 modrotlačiarских dielní“. Postupný ústup modrotlače na Slovensku prišiel až vtedy, keď sa obyvateľstvo na vidieku prestalo bežne odievať do krojov, a keď komunisti obmedzili súkromné podnikanie s následným založením výrobných družstiev. Odborná literatúra uvádza, že všetky tradičné rodinné podniky na Slovensku zanikli.

Modrotlačiarstvo ako také je „druh farbiarstva zameraný na výrobu modrotlače“. Presnejšie ide o negatívnu tlač, pri ktorej sa textílie potlačí na miestach, ktorá majú zostať biele, poprípade v inej pôvodnej farbe plátna (oblúbená bola žltá a oranžová či zelenožltá). Inak povedané, pri modrotlačí sa využíva farbenie látky indigom (čo bolo pôvodne dovážané farbivo) za súčasného využitia „rezervy“, čo je zmes (známa tiež ako „pasta“ alebo „papu“, „pap“, „pop“, či „rezervná (nepriepustná) zmes“) zabráňujúca zafarbeniu indigom tých častí látky, ktoré boli ošetrené práve rezervou – tým vznikajú na modrom pozadí ornamentálne vzory.

Modrotlač sa aplikovala na ľanové alebo konopné plátna. Modrotlač v širšom

zmysle (a jej výroba) tak pôvodne zahŕňala komplexné procesy „pestovania rastlín, zberu, česania, pradenia, tkania, konečnú úpravu, tlač a farbenie“. Z logiky vecí sa dielne zakladali tam, kde sa pestoval ľan alebo konope. Strediskami tak boli regióny Oravy, Spiša a Šariša. Dobré meno malo predovšetkým spišské plátno. V ostatných regiónoch sa plátno na modrotlač kupovalo na jarmokoch. Po rozvoji továrenskej výroby sa v dielnach využívali aj bavlnené látky a bavlnený mušelín, no uvádza sa aj hodváb. Vtedy už malé firmy kupovali hotové plátna v továrňach a nevyrábali na objednávku ale „na sklad“.

Prvým krokom popri farbení je ošetrovanie plátna. Plátno „sa najprv vyvarilo vo vode, do ktorej sa pridal vápenatý lúh a sóda. Potom sa vypralo v kyseline sírovej, ktorá bola zriedená vodou a vypláchno sa v tečúcej vode. Po usušení, naškrobení a vymangľovaní bolo pripravené na tlač vzorov a farbenie“.

Nasledovala výroba a nanášanie „rezervy“ či „pasty“. Hlavnými surovinami na prípravu pasty boli kaolín, arabská guma, soli kyselín síranu meďnatého, dusičnanu olovnatého a ocot olovnatý. Najdôležitejší bol ich správny pomer. Zmes sa varila do štádia „bielo-zelenej kaše“, pri ktorej sa sledovala hustota. Každý farbiar mal svoj recept, ktorý si strážil. Pasta sa nanášala najprv ručne, no neskôr aj pomocou ručne vyrábaných foriem či pečiatok, ktoré mohli byť drevené a neskôr aj kovové. Do drevených foriem boli ornamenty ručne vyrezané alebo vytvorené pomocou „zapustených kovových drôtov a plechu“. Drevené formy boli napokon doplnené o kovové vzornice. Tieto formy sa dedili z generácie na generáciu a niektoré z nich majú aj 300 rokov.

Počas ďalšej fázy výroby bolo plátno po ošetrovaní rezervou za studena namáčané do „kypu“ (čo je v zemi zapustená nádrž) s indigovým kúpeľom. Indigo sa získavalo z tropickej rastliny „indigovníka“ latinsky *Indigofera tinctoria*, no kvôli zložitosti procesu získavania prírodného indiga sa v 19. storočí začalo produkovať synteticky. Samotné indigo nemá schopnosť farbenia, preto sa do roztoku pridávali prísady a moridlo, ktoré spôsobí stálofarebnosť. Aj tak bol na úplné zafarbenie látky potrebný proces oxidácie na vzduchu. Podľa zloženia a počtu namáčaní bolo možné dosiahnuť rôzne farebné odtiene.

Rezerva sa potom dala odstrániť vypraním, prípadne iné zdroje uvádzajú, že na odstránenie „papy“ sa plátno dávalo do slabého roztoku kyseliny sírovej.

Samotné vzory sa odlišujú podľa regiónov. Typické sú vzory zobrazujúce regionálnu faunu a flóru. Vzory sa vyvíjali aj v čase. Čo sa týka vyrezávaných vzorov z konca 18. storočia, dochovali sa formy figurálne, pričom išlo o bačovské scény, lovecké motívy alebo galantné výjavy. V prvej polovici 19. storočia boli vzory výrazné, prevažne pásové v kombinácii s kyticami, kvetinovými vlnovkami alebo motívmi drobných kvetov a kyticiek. Neskôr sa objavili aj formy s geometrickými tvarmi a zložitejšie kvetinové kompozície. Jemnejšie motívy sa objavili až vtedy, keď sa celodrevené formy začali dopĺňať o mosadzné pliešky a nity. Vzory boli ovplyvnené aj kresťanským

náboženstvom. Vďaka továrenskej výrobe sa rozšírili už spomínané farebné vzory.

Rovnako ako iné chránené prvky, aj modrotlač musela byť pred udelením ochrany UNESCO chránená na národnej úrovni. Do

Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska bola zapísaná v roku 2015 z iniciatívy Ústredia ľudovej umeleckej výroby v Bratislave.

Ďalším predbežným kritériom okrem národnej ochrany je, že prvok musí byť správne a dobre opísaný, aby bola jasná jeho kultúrna hodnota a prínos ľudskému spoločenstvu na celosvetovej úrovni. Podobne je nutné preukázať, že boli prijaté opatrenia na zachovanie tradícií do budúcnosti, pričom nesmie dôjsť ku komercializácii.

Modrotlač je pod ochranou UNESCO od trinásteho zasadnutia Medzivládneho výboru Dohovoru na Ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva v Port Louis, Republika Maurícius, ktoré sa konalo od 26. novembra do 1. decembra 2018. Zasadnutiu predsedal minister kultúry a umenia Republiky Maurícius. Na tomto mieste si dovoľíme poukázať na to, ako Medzivládny výbor funguje. V prípade modrotlače zasadal Výbor počas šiestich dní a ako členovia Výboru boli zvolení predstavitelia 24 štátov. Celkovo sa však zasadnutia na Mauríciu zúčastnilo 800 účastníkov zo 125 krajín.

V prípade modrotlače bolo vyjadrenie UNESCO veľmi komplexné, keďže sa posudzovalo päť kritérií. Ako prvá bola posudzovaná „regionálna rozmanitosť“, a to na základe rozmanitých vzorov a odlišných technických postupov. Súčasťou tohto kritéria bola aj analýza nepretržitej rekonštrukcie vzorov a postupov pomocou workshopov, open-source prístupov a pomocou nových technológií. Konštatuje sa, že modrotlač je v súčasnosti opäť v kurze vďaka folklórnym súborom ale aj vďaka jednotlivcom a súčasnej móde obliekania a interiérového dizajnu. Uzatvára sa, že modrotlač „poskytuje svojim nositeľom i tvorcom pocit spolupatričnosti, sebaúcty a kontinuity tradície“.

Ako súčasť druhého kritéria sa spomína fakt, že návrh predkladali viaceré krajiny, čo má zabrániť „skostnateniu“ a podpore inklúzie. Zdôrazňujeme, že takto dochádza k neustálej obnove tradičných motívov a zručností. Dôležité je aj prepojenie tradície živého dedičstva modrotlače s históriou, biológiou, chémiou, umením a dizajnom.

Tretie kritérium sa zameriava na „prenos, ochranu, dokumentáciu a propagáciu prvku“. Uvádzajú sa „vzdelávacie programy na šírenie osvetu medzi mladými ľuďmi, partnerstvá s technickými a odbornými školami, výstavy v múzeách a rozvoj sietí spolupracujúcich odborníkov“. Tieto programy realizujú národné a regionálne inštitúcie ako aj komunity a to vo všetkých zúčastnených krajinách. Spomedzi múzejných expozícií na Slovensku sem patrí Národopisné múzeum v Liptovskom Hrádku, ktoré prostredníctvom stálej expozície dokumentuje využitie modrotlače v regióne. Ďalšia takáto inštitúcia je Záhorské múzeum v Skalici, ktoré mapuje tradíciu modrotlače na Záhorí.

Vynechať nemôžeme ani Oravské múzeum, ktoré približuje modrotlač na Orave. Prostredníctvom organizovaných národných a medzištátnych stretnutí a workshopov bola artikulovaná nutné opatrenia a bol stanovený dozor nad ich implementáciou.

Ďalším kritériom UNESCO je spolupráca popri nominácii „komunit, združení, kultúrnych inštitúcií a jednotlivcov“, a to počas samotného vypracovania textu nominácie, ako aj počas ďalších procesov zakončených pripomienkovaním textu. Spolupráca mala formu medzinárodných workshopov. Dôležitý bol súhlas všetkých zainteresovaných subjektov s medzinárodným charakterom nominácie.

Posledným kritériom bolo, že prvok sa najprv musel nachádzať na „zozname nehmotného kultúrneho dedičstva na národnej úrovni v každom zo zúčastnených štátov“, čo sme už spomínali v prípade Slovenska. K tomu postupne došlo vo všetkých zúčastnených krajinách v rokoch 2014 – 2016.

Zdroje ďalej zdôrazňujú, že Medzivládny výbor označil zainteresovanými štátmi vypracovanú nomináciu za doslova excelentnú. Každý zo štátov prispel k nominácii vyváženým spôsobom a poukázané bolo na spoluprácu jednotlivých komunit na príprave nominácie ako aj na „celkovú starostlivosť o prvok“.

Nad rámec tradičného posudzovania UNESCO bola nominácia modrotlače vyhlásená „za príklad dobrej praxe a spolupráce medzi komunitami, pri ktorej sa samotný zápis prvku do Reprezentatívneho zoznamu nepovažuje za konečný cieľ, ale za dôležitý krok pri ochrane prvku a budúcej starostlivosti oň“.

Na záver môžeme povedať, že tradícia predkomunistických malých rodinných podnikov sa v súčasnosti na Slovensku čiastočne obnovila – spomínané sú dielne Petra Trnku, Lucie Dovalovej a Mateja Rabadu. Podľa iných zdrojov sú procesy výroby modrotlače na Slovensku v súčasnosti prevažne v rukách malých, rodinných dielní „druhej až siedmej generácie modrotlačiarских majstrov“. Každá rodinná dielňa „zahŕňa spoluprácu rôznych rodinných príslušníkov, ktorí sa podieľajú na každom kroku výroby bez ohľadu na pohlavie“. Tradičné vedomosti sa „stále zakladajú na vzorkovníkoch a zápisoch (hlavne rodinných), ktoré sa datujú do devätnásteho storočia a odovzdávajú sa pozorovaním a praxou“. Staronovým trendom je vytváranie bytových doplnkov, hračiek a suvenírov z modrotlačovej metráže. Remeselníci cítia „silnú emocionálnu väzbu so svojimi výrobkami a s modrotlačou ich spája aj pocit hrdosti na dlhodobé rodinné tradície“.

Historická data → JULY / ČERVENEC

11. července 1856 – před 170 lety - zemřel Josef Kajetán Tyl (nar. 4.2. 1808) český dramatik, spisovatel, režisér, herec), významný člen českého národního obrození, autor mnoha her, zejména o postavách českých dějin. Je znám i jako autor slov české národní hymny Kde domov můj, která poprvé zazněla ve hře Fidlovačka.

26. května 1876 – před 150 lety - zemřel František Palacký (nar. 14.6. 1798, český politik, historik, spisovatel, národní buditel.

17. dubna 1826 – před 200 lety – se narodil Vojta Náprstek (+ 1894), český filantrop, politik, historik, novinář, sběratel, další osobnost českého národního obrození a pokrokových myšlenek. Pobýval i v Americe a po návratu do vlasti založil v Praze Muzeum, které nese jeho jméno.

14. května 1316 – před 710 lety se narodil velký český král Karel IV. (+ 1378). Jeho kulaté sedmisté výročí před 10 lety naše komunita oslavila přednáškami a vzpomínkami. Král Karel se objevil i na Českém a Slovenském dni na Masaryktownu – v podání herce Nového divadla Honzy Šmída. Vzpomínáte?

Znojmo slaví 800 let. V roce 1226 ho založil a na královské město povýšil český král Přemysl Otakar I. První písemné zmínky jsou však i staršího data.

USA slaví 250 let – od Podepsaní nezávislosti 4. července 1776

July 11, 1856 – 170 years ago - Josef Kajetán Tyl died (1808-1856): Czech playwright, writer, actor, director), important personage in the Czech national revival, author of historical dramas. He wrote the words of the Czech national anthem.

May 26, 1876 – 150 years ago - František Palacký died (1798-1876): Czech politician, historian, writer.

April 17, 1826 – 200 years ago – birth of Vojta Náprstek (+ 1894): Czech philanthropist, politician, historian, journalist, collector, progressive thinker. He had spent years in America. When he returned to his homeland he founded a museum in Prague, which to this day bears his name.

May 14, 1316 – 710 years ago, the great Czech king Charles IV was born (d. 1378). Ten years ago, our community celebrated the 700th anniversary of his birth with lectures and commemorative events.

King Charles also appeared at Czech and Slovak Day at Masaryktown, portrayed by Honza Šmíd, an actor from Nové divadlo. Do you remember?

The town of Znojmo is 800. It was founded in 1226 by Czech King Premysl Ottokar I.

America celebrates its Semiquincentennial - 250th anniversary since the signing of the **Declaration of Independence on July 4.**

Two Significant Birthdays of Sokol Members

Edita Tomankova (rozená Rezková) oslavila 100 let

Narodila se 25. května 1926 v Trenčíně, ale od 2 let žila s rodiči a starším bratrem Rostou v Praze,

V roce 1948 po komunistickém puči utekla sama do Vídně a odtud v roce 1949 do Kanady. Nebála se žádné práce, a nakonec jako 'nursing aid' skončila v Torontě. Tady se seznámila se svým budoucím manželem Dr. Svatoplukem Tománkem a v roce 1951 se vzali. Když v si v roce 1954 si Sváta otevřel ordinaci, Edita mu pomáhala jako hygienistka a sekretářka zároveň.

Kromě zaměstnání a péče o děti, Edita byla aktivní jak v kostele, tak i v krajských organizacích včetně Sokola.

George Karger celebrated his 90th birthday on March 5, 2026

He was born in 1936 at Střelice na Hané, in Moravia, Czechoslovakia, and came to Canada with his parents, maternal grandparents, and his brother, in 1938 when he was two years old. They first lived on a farm outside of Steinbach, Manitoba, then moved to Toronto in 1942, before settling in St. Jacobs in 1947.

George graduated from Ryerson College in engineering, opened his own business, a machine shop specializing in unique machinery and also became a sought-after industrial consultant.

V roce 1968 založila volunteer donation centre a 2 roky se starala o nové příchozí, aby se usadili, hledala ubytování, oblečení, jídlo, pomáhala s vyřizováním dokladů atd..

Zdá se, že byla pořád v pohybu. Pomáhala všem, kdo to potřebovali, Pekla cukroví na bazary do kostela i do Sokola. Zúčastnila se všech sokolských sletů a jiných akcí, jak v Kanadě, USA, i v Evropě.

Na jejím posledním všesokolském sletu v Praze v roce 2018 (ano, bylo jí 86 let) při nástupu na stadion lilo jako z konve, ale Edita to nevzdala.

Byla vždy tichá, ale všemi oblíbená. Až do nedávna se starala o velký dům a zahradu, včetně podzimního hrabání listů. Ještě do svých 94 let, kdy si zlomila kyčel, nahrabala každý rok 100 pytlů.

Stále neuvěřitelně aktivní, Edita miluje cestování, i když nyní pouze ve vzpomínkách.

Ráda též vzpomíná na svoje 85. narozeniny v roce 2011, kdy rodina uspořádala velkou oslavu na Masaryktownu, které se zúčastnili všichni přátelé ze Sokola i kostela sv.Václava.

Navzdory mnoha tragediím, které ji v životě potkaly (ztráta manžela, syna a bratra) a vážným zdravotním problémům, které překonala, Edita je stále optimistická, mladistvá, nezávislá a vyrovnaná s tím co pro ni život připravil.

Jezdí na nákup s dcerou Helenou, která s ní nyní bydlí, a raduje se ze svých dvou vnuků jménem Jason a David.

Když to počasí trochu dovolí, kochá se pohledem na zahradu, kde vykonala tolik práce a těší se ze společnosti pejska jménem Boomer,

V den jejích narozenin přišla Editce přát 'delegace' ze Sokola a kostela Sv. Václava.

It was in Toronto that George joined Sokol, at the age of six or seven, first attending Czech school that was followed by students going to the gym to do some gymnastics. After moving to St. Jacobs, he continued to do gymnastics and calisthenics and, of course, participated in Sokol activities with Toronto.

At the start of the 21st Century when George Koristka was named Starosta of Sokol Canada, George became Secretary. They worked together for about seven years. He was also instrumental in organizing Sokol Canada international Slet in Toronto in 2004.

After the Slet, he was asked if he could manufacture Tyrš Medals to be awarded to deserving Sokol members. He designed and created a plastic, gold-coloured medal mounted on a wooden plaque. It was something people could display, rather than putting it somewhere in a drawer. Some time later he was, in fact, awarded one of these for his services to Sokol.

For several years he and his wife Jana also held the Sokol Summer Games in St. Jacobs followed by a barbecue at their house. At one point there were more than 40 participants of all ages from the area, Toronto and even from the U.S.

Despite the distance, George Karger is still active on the Sokol Toronto Board of Directors. He and his wife Jana also participated in the last Sokol Slet in Prague in 2018.

Apart from Sokol, George was for many decades involved in Czech and Slovak Association of Kitchener-Waterloo-Guelph branch and, until recent closing of the branch, he was also its Board member.

George celebrated the special birthday with his wife Jana, their son Andrew, his wife Mellisa and grandkids Nolan (22) and Ainsley (19).

Masaryk Memorial Institute **Library** **Open Hours**

**Every 2nd and 4th Friday
of every month
from 5pm – 7 pm!**

**Currently closed due to
additions being made
to the library**

Address:
450 B Scarborough Golf Club Rd,
Scarborough, M1G 3V7

Farnost
sv. Václava v Torontu
Vás srdečně zve na

SVATOVÁCLAVSKÉ POSVÍCENÍ a OSLAVU 75. VÝROČÍ ZALOŽENÍ FARNOSTI SV. VÁCLAVA

Neděle 27. září / september 2026

10.30 hod. slavná mše svatá

Celebruje biskup Jan Vokál
z Hradce Králové

Oběd:

dospělí \$40.00

děti \$20.00

Zdravice hostů

Beseda s otcem biskupem

*Přijďte s námi poděkovat
za dar 75 let
našeho společenství víry,
naděje a lásky!*

Stále se radujte,
v modlitbách neustávejte.
Za všech okolností děkujte Bohu.
Sv. Pavel Tesalonickým

Rezervace: Marika Janková: 416-890-5124

St. Wenceslaus Church, 496 Gladstone Ave, Toronto, On, M6H 3H9

Czech and Slovak Community Calendar | 2026

SEPTEMBER

Sept 19 @ 1 pm - 7 pm

Czechtoberfest
MMI

Masaryktown Park
450 Scarborough Golf Club Road

Sept 27 @ 1 pm

Skvosty
Zahod svoje starosti a prid medzi nas cislo 2 !

Kostel Sv. Cyrila a Metoda
5255 Thornwood Dr, Mississauga

Sept 27 @ 10:30 am

St. Wenceslas celebration + 75th anniversary of St. Wenceslas parish

St. Wenceslaus Church
496 Gladstone Ave

OCTOBER

Oct 24 @ 10 am

Sokolský běh republiky
Sokol

Masaryktown Park
450 Scarborough Golf Club Road

Oct - date tbc

Concert - Czechoslovak Independence Day
Consulate General / Nocturnes in the City

St. Wenceslaus Church
496 Gladstone Ave

Oct / Nov - date TBC

New Czech Theatre

Maja Prentice Theatre
3650 Dixie Rd, Mississauga

NOVEMBER

Nov 12 - 26 (in person)
Dec 1 - 15 (online)

EU film festival - in person and online
Consulate General

Toronto Spadina Theatre /
Aliance Francaise, 24 Spadina Rd

Nov 29 @ 12pm - 3 pm

Christmas Bazaar
Sokol

St. Wenceslaus Church
496 Gladstone Ave

DECEMBER

Dec 5 @ 10 am - 2 pm

Christmas Market
MMI

MasarykPark Homes
452 Scarborough Golf Cl Rd

Dec 5 @ 1 pm - 3 pm

Mikulas (St. Nicholas)
MMI

Prague Restaurant,
450 Scarborough Golf Cl Rd

PODĚKOVÁNÍ

ACKNOWLEDGMENTS

Zvláštní poděkování patří dobrovolníkům, kteří přispěli do tohoto Zpravodaje a podíleli se na jeho tvorbě.

Zpravodaj vychází s finanční podporou Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Redakce MMI si vyhrazuje právo příspěvky příběhů a fotografií upravit, zkrátit, opravit nebo neuveřejnit.

Special thanks to the volunteers who contributed to this Newsletter and participated in its production.

The Newsletter is published with the financial support of the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic.

The MMI editorial staff reserves the right to edit, shorten, correct, or not publish contributions of stories and photographs.

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Canada

▲ New City Hall / Nathan Phillips Square, Toronto

photo: Scott Webb

450 Scarborough Golf Club Road
Toronto, ON M1G 1H1

novydomoveditor@gmail.com - newsletter
novydomoveditor@gmail.com - advertisements

office@masaryktown.ca - park rental

(416) 439-4354

<https://www.masaryktown.ca>

PHOTO BY KAREN DESCHENES

REDAKCE

KLARA GALOVA
Editor-in-chief / Czech Copy Editor

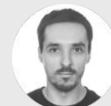
DAGMAR VAVRUSA
Korektorka anglických textů / English Copy Editor

ZUZKA LUKÁČ
Korektorka slovenských textů / Slovak Copy Editor

RAMON D. HOFMAN
Graphic Supervision

"Snažíme se propagovat český a slovenský jazyk a kulturu a vytvářet zpravodaj, který je přitažlivý pro všechny generace Čechů a Slováků žijících v Kanadě".

"Committed to promoting Czech and Slovak language and culture and creating a newsletter that is appealing to all generations of Czechs and Slovaks living in Canada".

Příspěvatelé jsou vítáni!

Své nápady a články posílejte na e-mailovou adresu novydomoveditor@gmail.com. Myšlenky a názory uvedené v článcích nemusí vyjadřovat názory a stanoviska vydavatele.

Contributors are welcome!

Please, send your ideas and articles to email address novydomoveditor@gmail.com. The ideas and opinions presented in the articles do not necessarily represent those held by the publisher.